

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (LETO) XXIV. (18)

No. (štev.) 1

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7. januarja 1965

Prošnje za srečo in mir med ljudmi na svetu.

Med božičnimi in novoletnimi voščili raznih državnih poglavarjev ter državnikov sta bili pomembni dve: božično in novoletno voščilo papeža Pavla VI. in božični nagovor vernikom poljskega primasa kardinala Stefana Wyszyńskiego.

Papež Pavel VI. je imel tri božične nagovore. Prvega po vatikanskem radiu vernikom vsega sveta, drugega članom diplomatskega zbora pri polnočnici v Sikstinski kapeli, tretjega na božični dan vernikom iz svoje delovne sobe, novoletnega pa na novo leto iz istih prostorov.

Vse papeževe božične poslanice in novoletni nagovor je prevevala ena sama globoka prošnja Bogu, naj bi razsvetlil državnike in vladarje sveta, da bi ustavili tekmovalnost v oboroževanju, da bi izvedli kontrolirano splošno razorožitev in da bi materialne dobrine uporabljali za lajšanje in odstranjevanje bede ter siromaštva v svetu, za zavarovanje zdravja ljudi in za odstranjevanje nevednosti. Z vso odločnostjo je tudi obsodil rasizem, nacionalizem in militarizem.

Svoje novoletne čestitke je papež izrekel zbranim vernikom na Trgu sv. Petra. Želel jim je srečno novo leto. Pa ne samo njim in meščanom rimskega mesta, ampak narodom vsega sveta. Naglašal je, da so mu dragi vsi. „Verniki naše sv. katoliške Cerkve, krščanski bratje, ki so ločeni, in nazadnje vsi ljudje zemlje, kajti za vse je treba pastoralno skrbeti in vsem izkazovati našo krščansko ljubezen. In naše želje se nanašajo na sleherni dobro, na sleherni dobro, ki naj bi bilo še boljše, na sleherni zeleno dobro. Prišle naj bi do vira vsega dobrega, ki je Bog. Ne bojimo se, da bi bili predarežljivi, pa tudi ne preveč drzni. Vsi streme tudi po največjih in najtežjih dobrotah. Mi želimo z našo prošnjo utrditi upanje slehernega srca v svetu. Ali bo imel svet v tem novem letu potrebno uspevanje za svoje življenje in tako pričakujemo? Tako želimo in tako pričakujemo! In ali bo imel svet mir, mir, ki je vedno tako občutljiv in tako obtežen, ki ga vedno tako žalijo in mu vedno groze, ki je pa vedno tako zaželen in potreben? Tako želimo in tako pričakujemo!

Naj pohite te želje tja, kjer bratje še danes strežejo po življenju bratov, kjer se še danes preliva kri, kjer so še danes mnenja, da so zatiranje, maščevanje in vojna instrumenti reda in miru; naj pohite tja, kjer odgovorni za življenja narodov odločajo o usodi sodobne zgodovine; kjer ustvarjajo ideje in javnega mnenja usmerjajo duše. Danes iskreno želimo in napovedujemo mir za vse, kakor vedno; toda danes se s prenovljenim srcem, obračamo na Tistega, ki je najvišje upanje vsega sveta in nam je tako blizu, na Kristusa Gospoda, zoravje človeškega rodu, učitelja vseh začetkov in načel, pomirjevalca in rešenika, na gospoda, brata in prijatelja ljudi. Njega, upanje sveta, prosimo miru za svet v novem letu. Prosimo ga s prodirljivim glasom, še z močnejšim, sladkejšim in še bolj ljubljnim, ki lahko pride do Njega, ki je glas njegove in naše Matere, najsvetejše Device Marije.“

Poljski primas kardinal Stefan Wyszyński je pa na božični praznik svojim vernikom Poljakom pod komunistično vlado govoril izpred oltarja svoje katedrale sv. Janeza v Varšavi ob novorojenem božjem Detetu takole:

„Spoštovanja vlade ni mogoče doseči s policijskimi ukrepi, kazenskim zakonikom ali zapori, ampak samo s spoštovanjem človeških pravic. Izkušnje našega časa kažejo, da je edini način za doseg političnega, socialnega in gospodarskega miru ter blagostanja spoštovanje osnovnih človeških pravic.“

Zatem je omenjal, da je pred ohoodom z vatikanskega koncila bil v avdienci pri papežu. Povedal je, da ga je papež Pavel VI. naprosil, naj v njegovem imenu podeli božični blagoslov poljskemu narodu. Zatem je nadaljeval kardinal Wyszyński: „Razširjam to že-

NEVARNA ZAOSTRITEV POLOŽAJA NA DALJNEM VZHODU

Za božične praznike in novo leto, ko so razni državniki v svojih voščilih za praznike želeli svojim narodom srečo in napovedovali nova prizadevanja za ureditev svetovnega mira, so se razmere na Daljnem vzhodu močno poslabšale. Vsi znaki kažejo, da se bodo oboroženi spopadi iz Južnega Vietnama razširili še globlje na jug tudi na področje malazijske federacije.

Težave in hudi boji v Vietnamu

V Južnem Vietnamu nesoglasja med mlajšimi polkovniki in generali, ki so nedavno izvedli državni udar in razgnali vrhovni državni svet ter vso izvršno oblast prenesli v roke predsednika države in ameriškim predstavnikom v tej deželi še vedno niso odstranjena. Amerikanci so Južnim Vietnamcem zagrozili, da jim bodo ustavili pomoč, če ne bodo državi zagotovili stabilne vlade in pristali na ustanovitev političnega foruma, ki naj bi imel zakonodajno oblast, da predstojnik republike ne bi vladal kot avtokrat. Eivši predsednik vlade Nguyen Khanh je kot glavni poveljnik južnovietnamske vojske Amerikancem izjavil, da se njegovi vojaki borijo samo za neodvisnost in svobodo Južnega Vietnama, ne pa za koristi politike tujih držav. V dnevnem povelju na vietnamske oborožene sile je pa bilo objavljeno, da je glavni poveljnik vietnamske vojske na strani mladih upornikov.

Med tem so kom. gverilci izvedli na Štefanovo nov drzen napad na sedež ameriškega poveljstva v Južnem Vietnamu ter so v njem položili težko bombo. Ob eksploziji te bombe je bilo več Amerikancev ubitih, še več pa ranjenih.

Po božičnih praznikih je prišlo med komunističnimi gverilci Vietnoga in protikomunističnimi oddelki južnovietnamske vlade do večdnevnih srditih bojov okoli Binh Gia, naselja katoliških beguncev iz Vietnoga, ki so se pred komunističnimi gverilci zatekli na to področje. Komunisti so ga za božič lanskega leta že četrtič zasedli ter so med prebivalstvom izvajali strahovita nasilja. Ko so jih napadli oddelki južnovietnamske vlade, se je iz začetnih manjših prask razvila ena najsrdečjših in najbolj krvavih bitk v dosedanjih državljanski vojni v Vietnamu. Trajala je več dni in so bile na obeh straneh velike izgube. Na vladni strani so imeli nad 500 mrtvih. V bojih je padlo na strani vietnamske vlade tudi več Amerikancev. Z njihovimi izgubami v tem borbah je število padlih Amerikancev v Vietnamu narastlo na 246. Amerikanci imajo trenutno v Vietnamu 23.000 mož z vso vojaško opremo. V deželo pa še vedno dovažajo nova ojačenja.

Listi poročajo, da sta ameriški pred-

sednik Johnson in njegov zunanji minister Rusk končno le prišla do prepričanja, da polovične rešitve v sporih s komunisti niso nobene rešitve, ker jih komunisti samo izrabljajo za nova izvajanja in povzročanje novih komunističnih žarišč v svetu. Zato pravijo, da si bodo v letu 1965 ZDA in komunistična Kitajska stopile odločno nasproti in z orožjem napravile konec sedanjemu neznoznemu stanju. Samo na ta način bo mogoče napraviti red v tem delu sveta in narodom zagotoviti mirno življenje ter razvoj.

Sukarno rožlja z orožjem

Skoro istočasno kot v Vietnamu se je poslabšal položaj tudi v Malazijski federaciji. Proti njeni ustanovitvi je bil od vsega začetka indonezijski diktator Sukarno. Ker njenega nastanka ni mogel preprečiti, je zagrozil da bo „Malazijo pomandral“. Od tedaj naprej je neprestano pošiljal gverilce na posamezne malazijske otoke, da so na njih organizirali indonezijsko peto kolono za pripravo končne indonezijskega napada na Malazijsko federacijo. Prav na božično noč so britanski patrulni čolni prestregli indonezijski oboroženi čolni s številnimi indonezijskimi gverilci.

Na malazijskem federativnem področju je v zadnjem času prišlo do več terorističnih napadov na javne funkcije in malazijski kralj Yang Di-Per-tuan je prav v novoletnem voščilu svojim državljanom zatrjeval, da se morajo državljanji Malazije sprijazniti z dejstvom, da je država že v vojni z Indonezijo.

Malazijski federaciji zagotavljajo varnost in neodvisnost velike sile, zlasti Velika Britanija s člani britanskega commonwealtha, predvsem z Avstralijo in Novo Zelandijo. Zato je Velika Britanija že ob ustanovitvi Malazijske federacije poslala na njena otočja močne vojaške oddelke. Ko se je sedaj položaj v tem delu sveta poslabšal, je britanska vlada odredila odposiljatev novih vojaških oddelkov v Malazijo. Tja prevažajo z letali padalce in posebne oddelke izvežbane za gverilsko vojskovanje. Z vso naglico plujejo proti Malaziji tudi enote britanske vojske mornarice. Njena moč v tem delu sveta je sedaj tolikšna, kakor je bila v času korejske vojne.

Zahodne demokratske sile so za vsako ceno odločene streti Sukarnovo napačnost, pa naj se pokaže v kakršni koli obliki. V svojem sovrastvu do Malazije je šel Sukarno celo tako daleč, da je odredil, da je Indonezija izstopila iz članstva Organizacije Združenih narodov, ker je bil za člana Varnostnega sveta izvoljen predstavnik Malazijske federacije.

Po izvolitvi Saragata za predsednika Italije

Ko je italijanski predsednik krščanski demokrat Antonio Segni zaradi boleznih odstopil, je bilo poznavalcem političnih razmer v Italiji jasno, da volitev novega državnega predsednika v Italiji ne bo šla gladko izpod rok. Da se bo pa zavlekla tako dolgo in da bo privedla do tako ostrih političnih in strankarskih izbruhov, pa ni nihče pričakoval. Najmanj pa to, da bodo te volitve v tako močni meri spravile v slabo luč sedanje demokratske ustanove v Italiji in povzročile tako veliko škodo italijanskemu parlamentarizmu.

Volitve novega italijanskega predsednika so se začele dne 15. decembra. Večinska italijanska stranka, krščanska demokracija, je za volitev novega državnega poglavarja postavila svojega kandidata. Po odločbi strankinih forumov je bila za ta položaj določena vplivna in ugledna osebnost Giovanni Leone. Že prvo glasovanje je pa pokazalo, da vladne stranke ne nastopajo enotno, kajti ostale vladne stranke: Nennijski socialisti, Saragatovi socialdemokrati in republikanci niso

glosovali za kandidata krščanskih demokratov, ampak za svojega, ki je bil vodja socialdemokratske stranke, zunanji minister v Morovi vladi, Giuseppe Saragat. Pa ne samo te stranke. Izid že prvega glasovanja je razodel veliko disciplino v vrstah krščanskodemokratskih poslancev in senatorjev, ki se niso hoteli podrediti sklepu vodstva stranke, da bi glasovali za Leoneja, ampak so celo postavili še dva svoja kandidata, od katerih je bil eden bivši predsednik Fanfani. Ker noben predsedniški kandidat ni dobil predpisane večine 482 glasov, so se glasovanja nadaljevala iz dneva v dan. Pa Leone kljub temu ni mogel biti izvoljen, čeprav je Saragat odstopil od svoje kandidature, ter sta si potem stala nasproti Leone in socialist Nenni. Po 15. neuspelem glasovanju, je tudi Giovanni Leone odstopil in je krščanska demokratska stranka objavila, da sprejema socialdemokrata Saragata za svojega predsedniškega kandidata. Toda Saragat kljub temu ni mogel biti izvoljen, ker je krščanska demokratska stranka znova pokazala svojo nedisciplino in veliko število njenih poslancev in senatorjev ni hotelo glasovati za Saragata. Ta je bil končno izvoljen za predsednika pri 21. glasovanju dne 28. 12. 1964 z glasovi Nennijskih socialistov in komunistov.

Novi predsednik Italije Giuseppe Saragat je 66 let star. Doma je iz Turina, kjer je tudi dokončal študije na tamošnji univerzi in postal doktor gospodar-

skih ved. Ob nastopu fašizma je odšel v emigracijo najprej v Avstrijo, nato pa je živel in deloval v Franciji.

Po zrušenju fašističnega režima je sodeloval v več italijanskih vladah. Leta 1947 je povzročil razkol v socialistični stranki ter je iz nje izstopil zaradi njegove tesnega sodelovanja s komunisti. To leto je ustanovil svojo socialdemokratsko stranko. Kot njen predsednik je sodeloval v raznih krščanskodemokratskih vladah, v katerih je bil dvakrat tudi podpredsednik. Pred izvolitvijo za prvega socialističnega predsednika v Italiji, je bil v Morovi vladi zunanji minister. Čeprav socialist, je kot odločen demokrat zagovornik tesnega italijanskega sodelovanja z zahodnimi demokratskimi zavezniki.

Saragat je 29. decembra na skupni seji poslancev in senatorjev prisegel kot novi predsednik države. V govoru, ki ga je prvič izrekel kot italijanski suveren, je zatrjeval, da se bo boril za ohranitev miru in varnosti ter za zboljšanje socialnega položaja naroda.

Predsednik vlade Aldo Moro je novemu predsedniku države podal odstop svoje vlade, toda Saragat je ni sprejel.

Predsednika vlade Aldo Mora čaka sedaj težka naloga določiti primerno osebo za zunanjega ministra. Italijanski listi navajajo, da bo to vprašanje rešeno v drugi polovici januarja. Ne bo pa lahko, ker bo moral paziti na ohranitev političnega ravnotežja in razdelitve politične moči. V poštev za novega italijanskega zunanjega ministra prihaja 5 kandidatov. Od kršč. demokratov biv. zunanji minister Atilio Piccioni, in notranji minister Emilio Taviani, od social-

Indija zapira komuniste

Zvezna indijska vlada je naročila vladam posameznih indijskih držav, naj zapro vse komuniste, ki sledijo navodilom kitajskih komunistov. Indijski delujejo kot peta kolona kit. komunistov.

Policijske oblasti so naročilo zvezne vlade izvršile pred novim letom ter so zaprle nad 500 vidnih komunističnih funkcionarjev. ki so do pred pol leta predstavljali levo krilo v indijski komunistični stranki, do tedaj naprej pa nastopajo kot samostojna komunistična stranka, ki se naslanja na kitajske komuniste. Največ komunističnih propa-

gandistov so zaprli v državi Kerala, kjer bodo imeli februarja meseca volitve poslancev in novega guvernerja. Tem volitvam v Indiji pripisujejo velik pomen, ker bodo barometer za splošne volitve v Indiji leta 1967.

Vlada je nastopila proti komunistom utemeljila z zatrtilom, da ima v rokah dokaze, da so indijski komunisti zavezniki kitajskih komunistov, da od njih dobivajo finančno podporo ter da pripravljajo nov napad kitajskih oboroženih komunističnih oddelkov, do katerega lahko pride vsak trenutek.

gandistov so zaprli v državi Kerala, kjer bodo imeli februarja meseca volitve poslancev in novega guvernerja. Tem volitvam v Indiji pripisujejo velik pomen, ker bodo barometer za splošne volitve v Indiji leta 1967.

Vlada je nastopila proti komunistom utemeljila z zatrtilom, da ima v rokah dokaze, da so indijski komunisti zavezniki kitajskih komunistov, da od njih dobivajo finančno podporo ter da pripravljajo nov napad kitajskih oboroženih komunističnih oddelkov, do katerega lahko pride vsak trenutek.

Kongo pred Varnostnim svetom

Razmere v afriškem Kongu so končno prišle pred Varnostni svet ZN. Delegati komunističnih držav so na seji seveda zelo obtoževali Severno Ameriko in Belgijo zaradi njune akcije pri reševanju belecev izpod komunističnega nasilja in tiranije in zaradi preprečenja nadaljnjih komunističnih zverstev nad njimi.

Predsednik kongoške vlade Čombe je

v posebni spomenici pred VS obtožil Alžir in Združeno arabsko republiko ter navajal, da ti državi ne pošiljata samo orožja komunističnim gverilcem v Kongo, ampak tudi častnike, ki vežbajo in vodijo komunistične morilce.

VS svet je končno sprejel priporočilo državam, naj se ne vmešavajo v notranje zadeve v Kongu.

I Z T E D N A V T E D E N

Freieva vlada v Čilu je v ZDA in v raznih evropskih državah dosegla odložitve plačila tistih čilskih dolgov, katerih plačilo zapade v letu 1965. Višina vseh čilskih državnih dolgov v inozemstvu dosega višino 2388 milj. dolarjev.

V čilskem parlamentu je bil odobren državni proračun za leto 1965. V njem so dohodki predvideni z 2.408 milijoni eskudov (41.955.000 dol.), izdatki pa z 2.324 milijoni eskudov (38.159.000 dol.).

V ZDA so imeli v zahodnih državah velike poplave, ki so jih povzročali večdnevni snežni viharji z zameti in nalivi. Zaradi poplav je ostalo brez strehe nad 14.000 ljudi, materialna škoda pa presega 300 milijonov dolarjev.

Vojaško sodišče v Brazilu je obsodilo na 10-letno zaporno kazen 9 kitajskih komunistov, ki so prišli v Brazil še pod prejšnjo Goulartovo vlado pod masko trgovskih predstavnikov, v resnici so pa bili navadni komunistični propagandisti. Zaradi obsodbe deveterih kitajskih komunistov je komunistična Kitajska sprožila vrsto napadov na sedanje brazilske oblasti.

Kubanski Castro je proslavljal svojo komunistično revolucijo. V govoru je bil zelo zgovoren. Ga je tudi močno zaneslo, ko se je izprsoval, da sedanji kubanski komunistični veljaki ne potrebujejo nasvetov od nikogar na svetu. Zatrjeval je tudi, da je treba leninistično-marksistično ideologijo prilagajati razmeram, ki so v posameznih državah.

Ameriški predsednik Johnson je imel razgovor z obrambnim ministrom MacNamaram in člani senatnega odbora za državno obrambo o kreditih, ki naj bodo zagotovljeni za državno obrambo v prihodnjem proračunu. V sedanjem proračunu dosegajo ti krediti višino 49.800 milijonov dolarjev, kar predstavlja več kot polovico vseh am. državnih izdatkov.

Am. zun. min. Rusk je napovedal, da bodo ZDA v letu 1965 obnovile prizadevanja pri sovjetih za rešitev nemškega vprašanja.

Antoniu Novotny, češki komunistični predsednik, je za novo leto Čehom napovedal, da bo Češka v tem letu potrebovala še večje kredite kot druga leta za svojo obrambo.

Brit predsednik Harold Wilson je v novoletnem voščilu zatrjeval, da bo leto 1965 nudilo resnično priložnost „za še večjo razširitev zvez med velikimi silami“.

General De Gaulle je v novoletnem televizijskem in radijskem govoru pozival Francoze, naj neprestano delajo za „neodvisno Francijo na političnem, gospodarskem, kakor tudi na obrambnem področju. Naša država, ki ne poskuša, da bi zavladala nad kom, hoče biti gospodar svoje lastne usode.“ je nadaljeval francoski predsednik. Zato Francija „ni pripravljena sprejeti hegemonije, ki jo vsi poznamo, pa naj se pojavlja pod plaščem ‘nadržavnosti, integracije ali sodelovanja v Atlantiku‘.“

Ne pozabimo naše narodne meje!

Svet se je zmanjšal, prisotnost slovenstva v svetu se je povečala. Ta ugotovitev je polna poguma in navdušenja. Ne smemo pa ob tem pozabiti na naše slovenske narodne meje. Na Koroškem se bje trd boj za ohranitev mostišča na Dravi. Pri tem igrajo razne vloge razni činitelji, nekateri povsem moderni. Boj se je tudi tukaj spremenil, kakor se je spremenil način pravega bojevanja. Boj se bje v Trstu, v Gorici, v Slove nski Benečiji, v Kanalski dolini.

Kako šibke so naše sile in s kakšno močjo, trdovratnostjo se bori naš zavedni človek, da ga včasih že ne spoznaš več, da je tvoj, tako je zdelan od samega boja proti desetkratni in še večji premoči.

Manj poznamo porabske Slovence in njihove vasi onstran dolgega z žico prepletene pasu pod Madžari. Malo je znano našim ljudem po svetu, da je zadnje čase prišlo mednje lepo število slovenskih molitvenikov, posebno z zanimanjem so ti naši rojaki segali po Rimskem misalu.

Prav malo ali nič ne pišemo o naših ljudeh v avstrijski Radgoni, kjer bi po vsej pravi graška škofija morala postaviti slovenskega kaplana in uvesti službo božjo za Slovence. Seveda, vprašanje je, če bi se kdo od naših duhovnikov javil za to mesto. Mi kakamo navadno, da se oblast sama zgane, namesto, da bi naredili, kar se da tudi brez nje. Slovenci so tudi še naprej vseskozi ob meji proti Koroški: v Lučanah in v tistem koncu Slovenskih gor, ki je po prvi vojni ostal pod Avstrijo. Seveda so brez šol, pa tudi brez slovenske dušnopastirske skrbe. Ni še dolgo, ko je slovenski duhovnik hodil tam okoli in so ga ljudje s solzami v očeh sprejemali. Tudi tam bi bil potreben stalni slovenski dušni pastir. To je tudi zahteval tamkajšnji grof, poštenjak, Nemeč, ki je šel zaradi tega v Gradec na škofijo in tervenirat. Žal je moral oditi žalosten in brez uspeha. Rekli so mu, da naj se on za te reči ne briga. Seveda tu gre za reči, ki zadržujejo nemški dostop do Jadranskega morja... Vsaka slovenska želja ali zahteva je brz ožigosana celo pri nunciju na Dunaju kot slovenska rapetost, neprestana nezadovoljnost, kot nered in zli nemir.

Prav je, če zvedo naši rojaki tudi to, da izhaja tik pri Salzburgu in Freilassingu, že na nemški strani, a tiska se v Salzburgu v Avstriji, tednik za podonavske švabe „Neuland“. Ta list na 8 straneh pripoveduje razne novice iz podonavskih držav, odkoder so bili „švabi“ po tej vojni pregnani ali so se izselili, obravnava zadeve njihove organizacije. Stalno pa prinaša teden za tednom posebno rubriko na drugi strani po nalogu organizacije Nemških južnih štajercjev. Rubriko urejajo v Gradcu. Za simbol te rubrike je naš prileški klopotec, naslov pa je „Sonnes Weiland“. Take pozornosti v listu ni deležen noben predel, kjer so bili naseljeni Nemci, niti oni ne, ki so bili desetkrat večji. Da boš vedel, kje si, prebiraj samo imena in boš videl, kako lovijo v svoje mreže naše begunce in nebegunce v Avstriji in po

GORISKA IN PRIMORSKA

Ob otvoritvi titovskega „Doma“ v Trstu

Leta 1954 je bilo ob priliki Londonškega sporazuma glede razdelitve Neodvisnega tržaškega ozemlja, ki so ga podpisale Italija, Jugoslavija, ZDA in Velika Britanija, tudi sklenjeno, da bo italijanska vlada plačala odškodnino za hotel „Balkan“, ki so ga leta 1920 požgali italijanski fašisti. Italijanska vlada je odškodnino v višini 500.000.000 lir izplačala delniški družbi „Dom“. To družbo so ustanovili titovci 16. januarja 1951 in ima sedež v ulici Cicerone 8.

Že od vsega početka so slovenske demokratske skupine proti temu odločno protestirale in to ne samo zato, ker lastniki požganega poslopja, v katerem so imele svoje prostore razne slovenske ustanove, niso bili komunisti, ampak pred vsem zato, ker gre pri tem za očitno diskriminacijo krajevnih in osrednjih italijanskih oblasti. Vse to so slovenske demokratske skupine pojasnile italijanski oblasti z jasnimi in točnimi podatki. Edini odgovor, ki so ga italijanske oblasti dale slovenskim skupinam, je bil, naj se sami na miren način zmenijo s titovskimi skupinami.

Lani v začetku decembra je bila slavnostna otvoritev novega komunističnega slovenskega „Doma“ v ulici Petronio v Trstu, ki so ga titovci zgradili s podporo italijanske kršćanske demokracije, ker je bila pred leti sama na vladi, Nennijevi socialisti je niso še podpirali. Pred otvoritvijo Doma so spet tržaški italijanski demokratski predstavniki izra-

zili željo, naj bi se udeležili otvoritve komunističnega centra, pa čeprav je pod slovenskim imenom, tudi slovenski nekunisti. Izgleda, da bi italijanski demokratski radi videli, da bi se vse slovenske demokratske skupine pridružile titovcem, ker ti nimajo več svoje lastne politične organizacije, ampak so se pridružili ali komunistom ali pa italijanskim socialistom. Seveda bi na ta način izginila tudi samostojna slovenska politična skupnost ter bi na Tržaškem izginila vsaka sled avtonomnega slovenskega življenja.

Vse to ne more izbrisati dejstva, da je italijanska demokracija naredila hudo krivico slovenskim nekunističnim skupinam. Ta krivica tudi ne bo popravljena, čeprav se je kak demokratski Slovenec udeležil otvoritve titovskega „Doma“ v ulici Petronio. Slovenski demokratski se bodo vedno borili, da vlada popravi to krivico in pravica do tega ne bo nikdar zastarala.

Slovenske demokratske skupine, ki so združene v „Slovenski skupnosti“ se dobro zavedajo svojega poslanstva: Ohraniti Slovence na slovenski zemlji in se bodo trudile, da jih bodo podprli pri prizadevanju vsi, ki jim je za ohranitev narodne zavesti. Odklanjajo pa vsako misel na kako „fratelanco“, katero seveda žele vse italijanske stranke od leve do desne, ker bi rade izbrisale slovenski življenjski v Italiji, čeprav ne na brutalen način, kot je to skušal fašizem.

Tretja pevsko-glasbena prireditev v San Martinu

Slovenski dom v San Martinu si je pridobil veliko zaslug, da je spraval v življenje zamisel glasbenih nastopov in da to življenje vzdržuje. Za druge domove je organiziranje takih prireditev ena najvažnejših in najbolj hvaležnih nalog. Kot je v začetnih besedah na sanmartinski prireditvi v nedeljo 27. decembra povedal G. Smersu, ukvarjanje z glasbo človeka plemeniti in ga reši pred tem, da postane brezmočen plen vrednih in nevednih oddaj po televiziji in radiu. G. Smersu je poudaril še narodnostni pomen te vrste izobrazbe: izvajalci, ki dosežejo dovolj visoko stopnjo, nas morejo predstaviti svetu.

Večer je pokazal tudi važnost takih nastopov za občinstvo. Učinek dobro izbranih skladb v izvedbi domačih ljudi bi se dal okrepiti, če bi program skrajšali, pa vanj vključili kratke oznake del, avtorjev in stilov. Namesto ene prireditve na leto bi nekateri domovi morda lahko nudili po dve, tri; najboljši izvajalci pa bi se predstavili v osrednji hiši.

Svetu: Woschnagg aus Cilli, Ilse Rakusch, Marianne Drolz, Michael Orni, Ludmilla Urch, Theresia Maichen, Kramaritz, Repatetz, Bresnikar, Krainz, Slanitsch, Goriupp, Sirk, Martinz itd.

Ko človek to gleda, potem se moramo Slovenci res prijeti drug drugega in se v vsakem kraju trdno organizirati in vedeti, da drugi vse drugače organizirajo, kajti pripravljajo se za trenutke, ki znajo biti odločilni za dolgo vrsto let.

S posebnim zanimanjem sledimo delovanju mladinskega orkestra. Mala flavta z ustnikom („flauta dulce“) je že po vsem svetu dokazala, kako dragocen instrument je za uvedbo v glasbeni svet in za pomoč pri oblikovanju skupin. Kombinacije z melodikami in tolkali, letos tudi že z nekaj godali, odpira mnogo možnosti. G. Pavšer vodi naše najmlajše z veliko sretnostjo in vestnostjo. Vzbuja v njih smisel za glasbo, čut za ritem, sposobnost za razčlenjevanje in fraziranje. Ker so bile te metodične potrebe na prvem mestu, ker se za razne prednosti navedeni instrumenti morajo odkupiti z intonacijskimi težavami in rezko barvo in se upirajo spremljevalni in polnini vlogi, je razumljivo, da je od vseh treh skladb najbolje zvenela Purcellova.

Podobno važnost ima delovanje g. Pavšerja kot dirigenta mladinskega zbora. Kako mu otroci sledijo. Za večglasne skladbe je tu posebna težava pomanjkanje del s primernim obsegom in motiviko.

Slovenski pevski zbor iz San Martina lepo zveni; izvedba se more opirati na izvrstna skrajna glasova: sopran in bas. Dirigent g. Klemenčič lahko kot študiran pevec veliko nudi v pevsko-tehničnem in interpretacijskem pogledu.

Tudi oktet sanmartinskega odseka SFZ in njegov dirigent G. Makek sta pokazala muzikalnost. Glasovi pa so še zastrti (pa naj so k temu pripomogli zastori na odru) in tenorsko vprašanje

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Voščili predsednika dr. Ilije in kardinala Caggiana

Za božične praznike je govoril po radiu in televiziji predsednik republike dr. Artur Illia. V božičnem voščilu je poudarjal potrebo po odpravi krivice in uvedbi socialne pravičnosti. Zavzemal se je za spoštovanje in strpnost ter znanost med ljudmi. Državljanje je pozival, da morajo „vsi izpolnjevati določene postavbe za ohranitev pravic in obveznosti“. Vse je naprošal, naj opuščajajo vse, kar bi vodilo k avtoritarizmu, ali vzbujalo upornost, in nered.

Svoje božične čestitke, ki jih je naslovil na „Argentine, Argentine in inozemce, ki nas spremljajo v vsakdanjem življenju in delu“, je zaključil s prošnjo, naj bi Bog blagoslovil vsa ognjišča „in nam pomagal častno izpolniti naše dolžnosti“.

Buenosaireski nadškof kardinal Caggiano je imel na sveti večer polnočno v buenosaireski župni cerkvi sv. apostola Pavla. Pri sveti daritvi sta mu asistiral ta jtrika msgr. Graselli in naš slovenski rojak g. Jože Guštin. V božičnem nagovoru je kardinal Caggiano naglašal, da „veličina človeka ne obstoja v njegovi moči nasilja, ampak v moči graditve in napredka“. Vse vernike je pozival na delo za dosego miru po družinah in v veliki argentinski narodni družini.

Ostale novice

Vpokojeni general Rauch, ki je, kot smo že poročali, objavil več pisem, proti sed. vodstvu argentinske vojske, se doslej še ni prijavil vojaškim oblastem zaradi zaslisanja. Zato so vojaške sodne oblasti uvedle proti njemu postopanje

je odprto tu prav tako kot v pevskem zboru.

Da se na slovenske pedagoge moreš zanesti, je bilo zopet spoznati pri točkah, ki so jih izvedli učenci harmonikarske šole g. Jenka (San Martín in Carapachay). Nobena metoda ne more preko temeljitega obvladovanja tehničnih podlag in preko upoštevanja zakonov rasti. Ker so bile skladbe izbrane zmogljivosti nastopajočih primerno, so bile zaigrane pravilno in že z nekim poletom.

Ni pa te pedagoške modrosti pri večini tukajšnjih „profesorjev“ in „profesorice“. Strah, ki sem ga izrazil pred dvema letoma o klavirskem pouku, na žalost ni bil prazen; žrtve pa so naši nadarjeni mladi ljudje. Saj mora sam čuti: že ko pride do krajshe „pasaze“, ne morejo neizurjene mišice naloge izpeljati. Ker je treba kljub temu naprej, pridejo na pomoč „goljufije“; to pa slabi čut za preciznost in vestnost. Dalje: ker roke ne morejo zmagati tehničnih zahtev, je nemogoče pravilno oblikovanje (fraziranje, tempo, agogika, dinamika). Najboljšo tehnično podlago je bilo opaziti pri Chopinovem valčku, dasi je tudi ta bil za izvajalko pretežak.

Prireditve je bila pestra; ugodno so vplivale slovenske skladbe tudi pri instrumentih; zanimivo je bilo čuti poleg naših narodnih pesmi južnoameriško

v njegovi odsotnosti. Vs₀ zadevo ima v rokah vrhovni vojaški svet. V zvezi z gen. Rauchom je bil v mestu Rosario odstavljen poveljnik tamošnjega armadnega zbora gen. Carlos Jorge Rosas. Na njegovo mesto je bil postavljen general Carlos Augusto Caro.

Centralna banka je v bilančnem poročilu dne 23. dec. 1964 objavila, da se je obtok denarja v Argentini med 16. in 23. decembrom dvignil za 11.954 milijonov pesov, t. j. dnevno skoro za dve milijardi pesov. Od 255.831 milijonov pesov je obtok denarja v navedenem razdobju narasel na 267.785 milijonov pesov.

Argentinski železničarji znova stavkajo. Najprej so stavkali dne 28. decembra, sedaj pa imajo stavko kar za 48 ur, t. j. v ponedeljek in torek 4. in 5. januarja. Železničarji zahtevajo tolikšno zvišanje prejemkov, da vlada njihovim zahtevam ne more ugoditi. Oba največja buenosaireska lista La Prensa in La Nación sta stavkarsko akcijo železničarjev proglasila „za samomorilno in nepremišljeno dejanje“, ki bo še bolj diskreditiralo argentinske drž. železnice, ki imajo, kot znano, letno strohtne izgube, ter bo potniški in blagovni promet še bolj usmerjalo v avtomobilsko prometno službo, ki se vedno bolj modernizira, je solidnejša in tudi bolj zasneljiva.

Z novim letom je v Argentini prišlo do občutnega povišanja cen za razne stvari. Električni tok se je podražil za 34%, podražil se bo tudi plin in zvišanje potniških ter blagovnih tarif na železnici naj bi znašalo kar 50%. V veljavno so stopile tudi odredbe novih davčnih obveznosti.

folkloro. (Ali ni ta izvjalci bolj šla kot nekaterim slovenske melodije? Vzporrednica k obvladovanju in priljubljenosti obeh jezikov, ki spet opozarja na potrebnost celotnostne narodnostne vzgoje.)

A spored je bil predolg, čeprav je po začetni polurni zamudi naglo tekkel. Ponaavljam zato predlog iz drugega odstavka: sporeda naj bi bilo največ za eno uro; deset minut do četrte ure pa naj bi izpolnil komentar. Tako bi se poglobil podučni značaj prireditev. Le-te naj bi se delile v take, kjer bi nastopali začetrniki, in take, v katerih bi se predstavili zrelejši učenci. Zbori in komorne skupine bi lahko priredile lasten večer.

Naj h koncu omenim še to pripombo g. Smersuja: na teh prireditvah ni iskati umetnosti. Gotovo. A korak mora biti od začetka usmerjen vanjo. Malo je izvoljenih za zmagovalce vrhov. Geniji imajo po navadi svoja pota in po navadi jih plačujejo s srčno krvjo. Za talente pa je cena vzpona znoj: delo, vztrajnost, ljubezen do lepote. S talenti smemo in moramo računati. Ti naj ponesó naše ime v svet. Morejo pa to storiti le, če proderejo v predele umetnosti. K temu jih mora posebno v začetku usmerjati dober učitelj. Prav je, da naši starši odštejejo po 50.000, 66.000 za dobro harmoniko. Še važneje je, da se ne krčijo, kadar je treba najti in plačevati dobrega učitelja. A. G.

Dr. Ludovik Puš

Slovenska pesmarica

Uredila Luka Kramolc in Matija Tome

Mohorjeva družba v Celju je v sedanjih izrednih razmerah kulturnega življenja v domovini podelila slovenskemu narodu zelo pomembno kulturno vrednoto. Izdala je, kot redno izdajo za svoje ude, Slovensko pesmarico, zaenkrat nje prvi zvezek, pa sta napovedana še nadaljna dva zvezka. Dela sta se lotila — in ga v prvem zvezku odlično izvršila — dva vodilna slovenska glasbenika: Luka Kramolc in Matija Tome. Prvi je dobro znan po svojih priredbah ljudskih pa tudi umetnih popevov za otroško in mladinsko petje, kakor tudi po glasbeno-pedagoški a udeleževanju. Matija Tome pa je danes brez dvoma vodilen slovenski glasbenik, zlasti na polju vokalne glasbe. V živem spominu so nam njegova glasbena čela izpred revolucije, posebno obsežna kantata za mešani zbor brez spremljave, ki jo je napisal za izvajanje Pevske zveze na zadnjem Euharističnem kongresu (svetovnem) v Ljubljani, in „Križev pot“, ki smo ga med vojno poslušali v ljubljanski stolnici. Nič manj ni prof. Tome znan po svojih izredno tenkočutnih in glasbeno visokovrednih priredbah slovenskih narodnih pesmi, zlasti onih iz njegove rodne Bele Krajine. Tudi on glasbeni pedagog (bil je pred vojno profesor glasbe v škofjiskem zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano) uporablja pridobitve moderne muzike pri obdelavi ljudskih na-

pevov in na ta način napravi iz preproste melodije umetniško dognano koncertno delo. Ni mogoče pozabiti njegovih stvaritev te vrste, ki jih je napisal za Akademski pevski zbor pod edinstvenim vodstvom rajnega Franceta Marolta. To je bilo zmagoslavje slovenske ljudske pesmi v glasbeno-umetniški obliki, ki je bila vredna in je spadala v najimunitnejše svetovne koncertne dvorane.

Občutna je že bila potreba, da bi se našel kdo, ki bi nadaljeval tradicijo slavne in med Slovenci vsepovsod predobro poznane Ljudske pesmarice, ki jo je pred mnogimi desetletji priredil in v Mohorjevi družbi v Celovcu izdal bivši dovjanski župnik, skladatelj in hribolez Jakob Aljaž (Aljažev stolp vrh Triglav!). Najmanj dva rodova sta črpala iz Aljaževe Pesmarice pevsko hrano, ki jo je bilo tam najti v neoporečni muzikalni obliki in od različnih skladateljev.

Še danes je Aljaževa Pesmarica, ki je bila v teku let ponatisnjena, vir klasično lepih pevskih skladb, po katerih bodo zbori segali še in še. Vendar se svet vrtil naprej, z vsem drugim se razvija in napreduje tudi pevška umetnost, iščeč novih izraznih oblik in izpopolnjujoč se s pridobitvami sodobne pevskje in zborovske tehnike. Od Aljaža dalje se je v zadnjih 60 letih pojavilo tudi veliko novih, mladih slovenskih komponistov, ki predstavljajo sedanjo dobo v pevski

kulturi naroda. Teh v Aljaževi Pesmarici seveda ni. Res je bilo treba misliti ra novo ljudsko pesmarico, namenjeno najširšim plastem naroda, ki bi od slovenske pevskje klasične dobe minulega stoletja zgradila most do sodobne pevskje literature. To sta napravila — in še bosta — Kramolc in Tome z izdajo Slovenske pesmarice, o kateri moramo tudi mi v zdomstvu povedati svojo besedo.

K temu nas posebej kličeja prireditelja, ki pravita v uvodu, naj nova Slovenska pesmarica „ponese slovensko pesem, narodno in umetno, med najširše kroge slovenskega naroda. Posebej tudi med naše izseljence!“

Predvsem bi se rad ustavil pri dejstvu, da sta se sestavljajca Pesmarice odločila celotno zbirko razčleniti v skupine ki odgovarjajo tipičnim predelom slovenske zemlje s svojimi posebnostmi tam živečega ljudstva glede na to, kakšno je površje zemlje in kakšni so pridelki in z njimi zvezane navade ter ljudsko čustvovanje, ki zlasti v pesmi najde najpristnejši izraz. V prvem delu, ki je pred menoj, so zastopane pokrajine: Bela Krajina, Dolenjska, Notranjska, Primorska ter Julijska Benečija. Posebno skupino tvori Ljubljana, kulturno središče. V napovedanem drugem delu bodo obdelane: Koroška, Prekmurje, Prekija, Slovenske gorice in ostala štajerska. V vsaki teh pokrajinskih skupin so zastopane sodobno harmonizirane in prirejene narodne pesmi dotičnega dela Slovenije in pa skladbe komponistov, ki so bili tam rojeni in tam zrastle,

ali pa so dolgo tam živeli; tudi skladbe na pesnitve tam rojenih pesnikov. Mislim, da je taka razporedba zelo posrečena in silno pripravna. Ima tudi umetniško vrednost, ker pesmi in skladbe več ali manj očitno izražajo tipično črto čustvovanja in izrazne smeri tistega predela naše domovine.

Škoda je le, da je izbira skladb tako skop! Zdi se, da sta imela sestavljajca od založnika strogo postavljene meje glede obsega in sta morala izpuščati marsikaj, kar bi človek rad našel. Rečimo: v belokranjski skupini je ena sama skladba na pesnitve Otona Župančiča, velika in v Vinice, čigar pesmi so oblačili v muziko najbolj pomembni skladatelji, pa jih ni tu! Kje je Emil Adamič, kje Anton Lajovic in drugi? Če bi bili ti za te vrste pesmarice pretežki (kar dvomim zlasti glede Adamiča), kje je Marko Bajuk s svojimi nešteti prireditvami narodnih pesmi, mnogih tudi iz Bele Krajine, njegove rodne zemlje? Človeku se nehoté vsiljuje sumnja, da je „socialistična stvarnost“ v domovini vplivala tudi na to, kdo od slovenskih glasbenih ustvarjalcev naj se sprejme v zbirko in kdo ne, brez ozira na njegovo kulturno pomembnost in vrednost njegove glasbe. Taka sumnja raste, ko najdeš med dvanajstimi pesmimi iz Bele Krajine dve partizanski, ki po svoji glasbeni kvaliteti ostajata daleč pod umetniško gladino ostalih, pa tudi nista značilni za mehko belokranjsko duševnost imajoč v besedilu politično podbarvane izraze kakor plevel, trnje in

osat, strup, vrag in podobno.

Dolenjska je tudi skromno odrezala. Res sta tu dve obširni F. Maroltovi prireditvi Kangalilejske ohceti in Ribniške, ki obe po no zaslužita nekaj več prostora, a Dolenjsko odpraviti z eno samo napitnico se mi zdi pomanjkljivo. Lahko se reče, da v nobenem predelu naše slovenske domovine ni toliko petja o trtici, hribočku, vinskem hramu in vinu kot ravno na Dolenjskem. Sam sem svoj čas v Prelovčevih „Zborih“ priobčil celo vrsto dolenjskih napitnic za mešan zbor, ki so značilne za lahkotno-veseli značaj dolenjskega človeka.

Ljubljana kot kulturno središče naroda je v Pesmarici predstavljena — kakor treba — v pestrih barvah. Poleg čudovito razgibanih in klasično lepih K. Mašekovih „Mlatičev“, ki jih najdemo že pri Aljažu, in A. Foersterjevega „V črni ave“ najdeš moderno zasnovani Lipovškov „Letskí motiv“ ali pa sanjavo lepoto sodobnega skladatelja L. M. Škerjanca v „Tam med drevejem“. Vmes so pa karakteristične skladbe komponistov pretekle in polpretekle dobe, ki izhajajo iz slovenske prestolnice ali bližnje okolice. Muzikalno so izvrstne in vredne, da so vključene v zbirko. Tudi pretežke niso, kar je za pesmarico te vrste važno.

Več kakor katera koli pokrajina bivše kranjske dežele, najbrž celo več kot Ljubljana sama, nam je dala Notranjska vrsto markantnih in vodilnih skladateljev v zadnjih sto letih. Na široko je zasnoval svoje glasbeno delo ob prehodu stoletja Fran Gerbič, prav tako Fran

Novice iz Slovenije

V Zlem rovtu nad Tržičem so z velikimi dneranimi sredstvi dobili novo šolsko poslopje, ki je s svojo lepo zunanostjo vzbujalo pozornost. Toda, komaj dober mesec potem, ko so vanjo začeli prihajati k pouku otroci, se je pa ob nastopu jesenskega deževja izkazalo, da je šola skrajno slabo zgrajena. Kajti zaradi dežja so morali pouk prekiniti kar v petih razredih. Streha je namreč začela puščati vodo, ki je tekla kar v curkih v šolske razrede. Za postavitev te šole so prvotno določili proračun 180 milijonov dinarjev, pozneje so pa gradbeni stroški narastli in so dosegli kar višino 320 milijonov dinarjev.

Društvo slovenskih književnikov je sklenilo, da bo vsako leto v decembru priredilo Cankarjev večer. Na njem bo s prikazom sodobne slovenske proze počastilo spomin največjega slovenskega pisatelja. Prvi tak večer je bil v Ljubljani 6. decembra 1964. Na njem je v dramskem gledališču Andrej Kurent v uvodu bral odlomke iz Cankarjeve Bele krizanteme, nato so pa brali odstavke iz svojih najnovejših del France Bevk, Anton Ingolič, Ciril Kosmač, Ivan Potrč, Andrej Hieng, Pavle Zidar in Smiljan Rozman. Klavirske skladbe slovenskih skladateljev je vmes igral skladatelj Marijan Vodopivec.

V Ljutomeru je skupina najmlajših slovenskih pesnikov — Peter Maloh, Tone Kuntner, Branko Maksimovič, Ewald Flisar, Tone Partljič in Drago Novak — priredila literarni večer v počastitev 85-letnega pesnika in pisatelja Cvetka Goljarja.

Pevski zbor Lira iz Kamnika je v decembru že tretjič gostoval s koncertom slov. narodnih in umetnih pesmi v Celovcu. To gostovanje je vpadlo s 70-letnico prvega obiska omenjenega zbora Slovincem na Koroškem.

„Maribor skozi stoletja“ je bil na-

slov razstavi, ki je bila v okviru prireditve VIII. kulturne revije v tem mestu. V istem času je bila v Mariboru tudi razstava „Gledališki kostumi in scenografija“.

Umrli so. V Ljubljani: Franc Trebušak, upok., Tone Grošelj, Anton Erjavec, postrešek v p., Ivan Razboršek, Urška Čuber, upok., Franček Miklave, učitelj v p., Viktor Svetek, mizarski mojster, Matija Progar, uslužb. tovarne Ilirija v p., Marija Roš, upok., Saška Majcen, Tomaž Kavčič, mizar v p., Berta Škec roj. Žerko, Artur Pavlič, upok., Josip Škafar, Jože Blažina, žel. upok., Eda Senica roj. Stadler, prof., Ina Lušin, Marija Seničar roj. Grmovšek, Marija Rešaver roj. Srebot, Janez Kacin, Riko Jerecijo, polkovnik, sodnik Vrh. vojaškega sodišča v p., Ivana Presetnik roj. Kušar, Stana Šturn in Avgust Kuhar, vodja HTV in urednik Koroškega fužinarja v železarni Ravne na Koroškem (brat pisatelja Lovrenca Kuharja in urednika Slovenca dr. Al. Kuharja), Milan Mavri, mehanikar v Škofji Loki, Franc Koprivec, rudar v Senovem, Franc Bizjak, upok v Begunjah na Gor., Franjo Vilhar, direktor pivovarne v Laškem v p., Amalija Nejedly, vdova Debelak roj. Kotnik v Sevnici, Anica Obilnik v Dravljah, Marija Toman na Ježici, Jakob Krek, upok., v Sp. Pirničah, Lidvija Kmetec roj. Ribič, uslužbenka Zdravst. doma v Krškem, Pavel Jančar v Dobrunjah, Albin Puh, žel. upok. v Rušah, Urška Mohar roj. Japelj, uslužb. Litostruja v Vnanjih goricah, Franc Flach v Trbovljah, Janez Pucelj, župnik, pesnik in prevajalec na Ježici, Marija Kladnik roj. Babnik v Nevljah, Stanko Štimac, urar v Kočevju, Franc Požaršek, arhivar na Golniku, Viktor Kržič, upok. na Borovnici, Rudolf Bezjak, strojni ključavničar v Kidričevem in Zdravko Avelj, uslužb. podjetja Titan v Kamniku.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Božične in novoletne praznike

so slovenski rojaki praznovali na področju Vel. Buenos Airesa in povsod tam, kjer so naseljeni v večjih skupinah po starih slovenskih navadah. Kot priprava na božične praznike so bile v Buenos Airesu duhovne vaje za moše ter za žene. Udeležba na obeh je bila lepa, saj se jih je udeležilo 109 moških ter 120 žena.

O srednja slovenska polnočnica v Buenos Airesu je bila v Slovenski hiši. Imel jo je g. dir. Anton Orehar, med njo je pa pel slovenske božične pesmi Slovenski pevski zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Za zadnji dan v minulem letu so pa rojaki priredili silvestrovanja po krajevnih slovenskih domovih. Prireditve so bile dobro obiskane ter so potekale v veselem in prijetnem razpoloženju.

Slovenski otroci na počitnicah

Na božični dan se je odpeljal, iz Buenos Airesa na počitnice v kordobske planine k č. g. dr. Rudolfu Hanželiču 48 slovenskih otrok, ki obiskujejo slov. šolske tečaje na področju Vel. Buenos

Airesa. Otroke so na počitnice spremljale štiri učiteljice.

Iz San Estebana je č. g. dr. Hanželič brzojavno sporočil v Buenos Aires, da so otroci prispeli v počitniško kolonijo zdravi in veseli na štefanovo ob dveh popoldne.

Letno poročilo Zedinjene Slovenije

je izšlo pred prazniki in ga člani po večini že imajo. O vsebini bo morda kdo drugi kaj povedal ali napisal. Naj tu omenim le opremo, ki daje čast tiskarni Vilko, zlasti pa gospe Danici Petriček, ki je dajala navodila za lomljenje in na koncu strani z močnejšim tiskom dodajala opozorila in smernice za delo v organizaciji. Prav okusno so razporejeni tudi oglasi. Posebno uspeh je oviteč, originalni lesorez kiparja Franceta Ahčina. Na prvi strani je naslov kombiniran z besedilom v tiskarskih črkah, zadnja stran ovitka pa je upognjena in tam se nahaja zelo učinkovit kiparjev lik Svete Družine v jaselah, značilna kompozicija Ahčinove sedanje stilne faze. To letno poročilo naj bi bilo vzpodbuda, da bi se tudi druge podobne publikacije s takšno skrbnostjo in umetniškim delom urejvale in opremljale. M.

Vilhar, in v starejši sodobni generaciji Stanko Premrl. Pri tej priliki bodi povedano, da sestavljalca Pesmarice za vsako pokrajino v kratkih potezah predstavita zastopane skladatelje. Tem trem Notranjem posvečata najboljše opis, posebno pa je poudarjen pomen Stanka Premrla, bivšega dolgoletnega stolnega organista in zborovodje, ki je bil v mojih dijaških letih moj učitelj na orglah. Vsi trije so primerno zastopani v pesmarici, poleg njih pa nekaj zelo poljudnih skladateljev kakor Prelovec, Dev, Ferjančič in izmed mladih Ukmar in Gobec.

Med Primorci odneseta glavni delež Peter Jereb in F. Venturini. Zakaj je muziki slednjega dan tak poudarek, mi ni razumljivo, saj obe priobčeni skladbi hodita široko izvoženo pot stare čitalniške pesmi. Tudi pri Jerebu bi si želel kaj drugega kot pesem „Moj dekljč“, ki je majhne umetniške vrednosti, neuspešno posnemajoč ljudski napev. „Zabe“ Vinka Vodopivca, ki je ena tipičnih in priljubljenih skladb tega morda najbolj popularnega sodobnega slovenskega skladatelja in ima svojo umetniško vrednost v muzikalni šegavosti, gotovo zasluži svoje mesto v zbirki. Človek bi si želel kakšno Vodopivčovo več! Mlajši (Simoniti, Bratuž itd.) imajo večinoma prireditve narodnih in okusni in vrealni opremi.

V zadnjem poglavju najdemo pesmi iz Trsta, Benečije in Režije, teh obrobni delov slovenske zemlje, in z njimi celo skladateljskih imen. Med njimi je zlasti znan Viktor Parma, Vasilij Mirk od starejših, Marij Kogoj, A.

Groebming in D. Švara od sodobnih. Narodne iz tega dela najbolj nacionalno ogrožene slovenske zemlje, vse v odlični prireditvi znanih mojstrov kot Kogoj, Švara, Simoniti, so v svoji značilni preprosti toplini izredno lepe. Z njimi je prvi del Slovenske pesmarice zaključen. Naj še dodam, da je v zadnji skupini vzbudila mojo pozornost partizanska pesem „Udar na udar“ skladatelja U. Vrabca, ki ima med vsemi tovrstnimi največ umetniške vrednosti.

Zunanja oprema Pesmarice je prikupljiva, papir dober in močan, tisk jasek klub temu da je cela zbirka notografirana, t. j. na roko napisana in ne stavljen v tiskarni. Ker je notografijo izdelal tak strokovnjak, kakor je Maks Simončič (poznamo ga še izpred vojne), je ta način natisa sprejemljiv. Vendar bi vse drugače izgledal, zlasti v besedilu, če bi bil stavljen s tiskarskimi notami in črkami. Mislim, da bi takó pomembno delo zaslužilo boljšo tiskarsko opremo!

Vrednost Pesmarice je velika. Vsebuje skrbno izbrane narodne in umetne pesmi iz južnozahodnega dela slovenske zemlje, ki so umetnostno neoporečne pa vendar v veliki večini dobro porabne za povprečne zbere prav tako kot za izbrane, z večjo zmogljivostjo. Upam, da bo v prihodnjem zvezku našli tudi tiste priznane skladatelje vokalne glasbe, ki jih v pričujočem pogrešamo. Ko bosta pred nami oba dela, ki zajemata celotno slovensko ozemlje, bo šele mogoče izreči končno sodbo o tem važnem vprašanju.

Osebnosti

† Hilda Sušnik. (Dne 23. decembra je umrla v Ramos Mejji gospa Hilda Sušnikova v starosti 78 let. Skromno in tiho je žvela pri svojih hčerkah Renati Sušnikovi in Tatjani Vojnovičevi, obdana z ljubeznijo svojih sedmih vnukov. treh Vojnovičevih otrok in štirih hčerk Valeske, vdove po uredniku in publicistu Jožetu Kesslerju, ki so jo redno obiskovali. Z neumorno delavnostjo v krogu svoje družine je preživljala leta begunstva v taboriščih in pozneje v emigraciji, vedno hrepenela po domovini, ki jo je ljubila nad vse in kjer je ostala njena najstarejša hčerka Nuša. Družina in domovina sta ji bili vsebina zadnjih let, in Bog, ki jo je za božič poklical k Sebi.

Z gospo Hildo Sušnikovo smo na dan svetega večera pokopali skromno, a dostojanstveno ženo, ki je v slovenski predvojni preteklosti živela med najvišjimi slovenskimi katoliškimi političnimi krogi. Njen pokojni mož, prof. Anton Sušnik je bil med najodličnejšimi poslanci SLS in prometni minister v Beogradu. V času internacije dr. Korošca ga je profesor Sušnik zastopal v vodstvu stranke, ko je bilo vse politično delo v podzemlju. Gospa Hilda mu je stala zvesto ob strani do njegove prezgodnje smrti l. 1934. Spadala je v najožji prijateljsko družabni krog dr. Korošca, kadarkoli je prišel v Ljubljano. Pokopal jo je na moronskem pokopališču č. g. župnik Gregor Mali ob asistenci č. g. Janka Mernika in Janeza Kalana. Ob grobu je spregovoril lepe tolažilne besede č. g. župnik Mali, dr. Tine Debeljak pa se je poslovil od pokojne v imenu vodstva SLS in družinskih prijateljev, poudarjajoč misel, kako žena že s svojo ljubeznijo, prijateljstvom, vedrostjo ter žrtvijo pomaga političnim delavcem pri njih delu za narod. Žena ohranja javnim delavcem družinski življenje, budi v njih plemenitost človeških razmerij, jih navdušuje in dopolnjuje. In pokojna je bila vse to svojemu možu, našemu ministru prof. Antonu Sušniku, predvsem pa najskrbnejši mati in najljubša „prijateljica“ svojim vnukom, ki so jo klicali samo „Hilda“. In je bila v tem izražena vsa njena dostojanstvena preprostost. Naj počiva v miru! Njenim hčerkam, zetu in vnukom pa izrekamo globoko sožalje ter iskreno sočutje.

MORON-CASTELAR

„Mala pevka“ na Pristavi

V nedeljo, 13. decembra, ob 18 je Slovenska pristava v Moronu doživela izreden dogodek: novi „Oder na Pristavi“ je na odru šolske sobe uprizoril svojo prvo igrano „Mala pevka“ pod vodstvom svojega ustanovitelja in vodje g. Jožeta Tomina. Čeprav je z vsakim začetkom težava in je glavni del priprav slonel le na Tominih ramah, je igra gladko stekla in je bilo videti, da ima mlada igralska skupina okrog g. Tomina misel in veselje do odrskega dela. Zvečine so bili vsi novinci, zato ni nič čudnega, če so se med nastopajočimi odlikovali taki, ki smo jih že večkrat videli na odru, zlasti še gdč. Fani Grum, pa seveda stari igralec šentjoškega odra Jože Tominc. Presenetila je z ljubkim petjem in igranjem Angelca Tominc v vlogi „male pevke“. Tudi pri drugih je bilo očitno veselje in pogum do igranja in marsikateri je pokazal, da bo po vztrajnih vajah mogel postati dober igralec. Priporočal pa bi mlademu odru za začetek lažje igre, ne toliko zahtevne kot je „Mala pevka“. Vredno vse pohvale je, da se je zbrala skupina mladih ljudi okrog Pristave z namenom, da se po-

sveti takemu, za mladi rod koristnemu prosvetnemu delu in smo prepričani, da bo pod vodstvom idealnega in preizkušena prosvetnega delavca g. Jožeta Tomina, mogla doseči še lepe uspehe.

Dvorana je bila polna in občinstvo je z živim zanimanjem sledilo dejanju na odru ter je igralce po vsakem dejanju, posebno še na kraju igre, nagradilo z močnim in dolgotrajnim ploskanjem.

—ar

BARILOCHE

Dne 6. decembra 1964 smo Miklavževali tudi v Bariločah. Prireditev je bila v Planinskem stanu popoldne in Miklavž je obdaroval otroke. Udeležba je bila lepa.

MAR DEL PLATA

Nastop slovenske mladine združen z Miklavževim obiskom.

V soboto, dne 5. decembra v poznih popoldanskih urah so otroci v Mar del Plati živečih Slovencev priredili v dvorani zavoda Divino Rostro pod vodstvom gospe dr. Kisovčeve svoj redni letni nastop, na čigar sporedu so bile različne deklaracije ter pevske, glasbene in plesne točke.

Za uvod je g. Boris Kresnik v kasteļjanščini pozdravil vse navzoče argentinske in octale goste, na kar je zbranim rojakom v njihovem jeziku govoril o slovenski besedi. V svojem govoru je poudaril, da je slovenska govornica najbolj blagovzvenca pa tudi najbolj čista od vseh slovenskih jezikov, pa tudi najtežja za tiste, ki se je žele naučiti. Če mardelplataska mladina nastopa z deklaracijami in pesmimi v slovenskem jeziku, potem ji je treba samo čestitati in jo pohvaliti. Končno se je govornik zahvalil pozhrtvovalni gospe Aniti dr. Kisovčevi za njen trud, ki ga je imela, da je otroke pripravila za nastop.

Polovico točk sporeda so obsegale različne deklaracije, v katerih so otroci pokazali, v kolikšni meri obvladajo jezik svojih staršev. Tako je Mario Furlan deklariral dr. Pregeljevo Bog in Slovenija, Marko Pangos Aškerčevo Mi vstajamo, Susi Rančnikova je razločno podala pesmico Kje dom je moj in mali Aleksander Furlan je korajžno povedal Jaz sem fantek mlad. Alicija in Mabel Furlan sta skupno nastopili s pesmijo Vide Jerajeve Vprašanja sončecu, Cacho Gravner z Anglovlo Slovenska zemlja, dočim je Daniel Leskovar lepo deklariral Gregorčičevo pesem Veseli pastir. Končno sta Sonja Furlan in Marko Pangos skupno nastopila s pesmico Deček in cvet.

V simbolični sliki pod naslovom Obisk Sloveniji so se v narodne noše oblečeni otroci poklonili Sloveniji, ki jo je predstavljala v narodni noši gdč. Daniela Baučar, ter ji poklonili cvetja, nakar so vsi skupaj zapeli pesem Slovenec sem.

Pod vodstvom gdč. Marte Štrukelj je otroški zbor zapel pesmico: Barčica po morju plava, Pojte, pojde, arobne ptice ter Moj očka ima konjička dva, nakar sta nastopili v dvospevu gdč. Daniela Baučar in Marta Štrukelj ter zapeli pesmi Na mostu ter Tam, kjer murke cveto. Njunjo petje je spremljal na harmoniko Daniel Domijan, ki je v naslednji točki nastopil sam ter zaigral polko Rezka ter valček Pod lipeo. Gdč. Marta Štrukelj

PETER URBANC

Jeseni 1964 za železno zaveso

VARŠAVA

Kontrola na letališču minimalna. Vse je uredil en sam uradnik, tako kot je v navadi v zahodnih deželah. Seveda je pa v vseh vzhodnih državah še vedno obvezna prijava na policiji. Z avtobusom so nas pripeljali do najboljšega hotela Grand Hotel. Soba primerna, odgovarjala bi nekako srednjim hotelom po zahodni Evropi. Presenetilo so me pa z dobro kavo. Izvrsten je bil boršč, še bolj pa gobova juha, ki sem jo poznal še od doma. A ta je bila boljša kot doma. Za zajtrk smo vedno dobili šunko, ki je res imenitna. Seveda je bila tudi tu na izbiri samo ena jed in nadomestila ni bilo. A me ni motilo, še posebno ne v Varšavi.

Varšava je bila podrtá med vojno skorajda 100%, kot vemo. Takrat je bila to velika nesreča, po drugi strani pa je bilo s tem omogočeno zgraditi mesto po modernih načrtih popolnoma na novo, še posebej, kar se tiče prometa. Poljaki so z ogromnimi žrtvami postavili novo Varšavo na noge in danes so v mestu po 60 m široke ceste. Kjer je bilo staro mesto, so z največjim trudom vse obnovili, tako da še vedno lahko pokažejo nekaj zgodovine.

Poljaki veliko dajo na lepe obleke. Ljudje so dobro oblečeni, le kvaliteta malo zaostaja. Izložbe niso zanimive, a

Vsak teden ena

NAŠA ZEMLJA

Marijan Jakopič

Med njive pot,
ob poti Bog
polje varuje,
z oračem se,
ko orje laz,
domače pomenkuje.

Saj znanca sta
že dolgo leta
kot rodna brata,
to grudo sveto,
drago prst,
rada imata.

Glej, dobra je,
dehteca vsa
kot prsi bele
in sladka kakor
deklje smeh,
kot med čebele.

V njej klije znoj
in kmetov trud
bogato plenja.
Da blagoslov
On, ki nad njo
roke razpenja.

je pa ob lastni spremljavi na harmoniko zapela pesem Moj rodni dom.

V sliki Vasovalci sta skupini dečkov in deklje veselo zapeli in zaplesali in v naslednji točki nadaljevali s polko, nakar so v zadnji točki deklje same, oblečene v dolga bela oblačila, ob glasbi valčka ter ob raznobarnih svetlobnih učinkih lepo podale rakanje z obroči.

Navzoči so nastopajoče ob vsaki točki nagradili z navdušenim ploskanjem.

Po odmoru, ki je sledil nastopu mladine, je obiskal dvorano v spremstvu dveh angelov in dveh parkeljnov sam dobri Miklavž, ki je po nagovoru v slovensčini in kasteļjanščini obdaril vse navzoče otroke in med njimi tudi gojenke zavoda ter mater prednico, kateri je med drugim izročil tudi kvverto s prostovoljno darovanimi prispevki. Po končanem obdarovanju je Miklavž obljubil da se bo zopet vrnil prihodnje leto, če bodo otroci vedno pridni ter si na ta način zaslužili njegove darove.

Zasluzeno priznanje

Dne 3. m. m. se je tukajšnji Slov. pevski zbor zbral v gostoljubni hiši družine Štrukelj pri skupni večerji, ki je bila prirejena v počastitev g. Vojka Furlana, člana zbora, ob njegovem rojstnem dnevu. Poleg članov pevskega zbora so se večerje udeležili tudi slavljenceva soproga, svakinja in brat ter nekateri osebni prijatelji. V imenu pevskega zbora je g. Vojku Furlanu izrekel čestitke za njegov rojstni dan ter se mu zahvalil za njegovo, vestno in zvesto sodelovanje pri zboru pevovodja g. Slavko Tršinar, dočim je v imenu ostalih počastil slavljence g. dr. Kisovca. G. Furlan se je zahvalil za izrečene čestitke ter obljubil, da bo še nadalje zvesto sodeloval pri pevskem zboru s prepevanjem lepih slovenskih pesmi. Ob prijetnem kramljanju in prepevanju slovenskih pesmi je to prščno slavje kar prehitro minilo in bi družba najraje ostala še dalj časa zbrana, ko ne bi delo naslednjega dne zahtevalo, da je treba iti k počitku. —r.

SLOVENCİ PO SVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V Chicagu so v Muzeju znanosti in industrije pred božičnimi prazniki postavili 20 visokih božičnih dreves, katerih vsako je bilo okrašeno po načinu narodnosti, ki živi v tem mestu. Med božičnimi drevesi je bila tudi slovenska smreka, ki je bila okrašena in razsvetljena na slovenski način. Ob teh drevesih so posamezne narodnostne skupine tudi pokazale svoje božične običaje. Slovenci so imeli svoj dan dne 15. decembra. Oder Malega gledališča je bil preurejen v slovenski dom s križem in jaslicami v kotu, z veliko mizo in poprtnjaki na njej. Prikazali so tudi kajenje in škropljenje družinskih prostorov. Slovenski mladinski zbor v Chicagu je pa pod vodstvom svojega pevovodje č. g. p. Vendelina Špendova seznanil zbrano občinstvo z lepoto slovenskih božičnih pesmi. Na večeru so nastopili tudi otroci Slovensko-ameriškega radijskega kluba pod vodstvom ge. Corine Leskovar. Za udeležence večera so bila na razpolago tudi slovenska jedila.

Duhovščina slovenske fare sv. Vida v Clevelandu je za božične praznike izdala v slovensčini in angleščini „Božični pozdrav naših gg. duhovnikov svojim dragim faranom“ in „Božični razpored“ cerkvenih opravil v cerkvi sv. Vida med prazniki.

Krajevni odbor Društva slovenskih protikomunističnih borcev v Clevelandu je priredil na Štefanovo v dvorani na Holmes Ave. v Collinwoodu slovensko štefanovanje. Z njim je društvo hotelo združiti prijetno s koristnim. Za vse udeležence je bila pripravljena večerja, med njo je igral na Hammond orgle znani virtuos Franc Mišmaš, pevc Ivana Riglerja so zapeli več slovenskih božičnih in narodnih pesmi nato so pa godci Veseli mornarji igrali za zabavo in ples. Prireditve so se udeležili poleg protikom. borcev na čelu s predsednikom ZDSPB pisateljem Karlom Mauerjem, tudi ostali rojaki. Glavni del dobička prireditve je bil namenjen za domobranske invalide.

V slov. fari sv. Vida so imeli 13. decembra zvečer sv. birmo. Ta zakrament je podelil 12 odraslim in 174 mladim clevelandski pomožni škof Clarence Elwell. Poleg domače duhovščine so bili pri birmanski slavnosti še navzoči naslednji slovenski duhovniki: čč. gg. Matija Jager, župnik pri Mariji Vnebozveti, Jožef Čelesnik, župnik pri sv. Kristini, Ludvik Virant, župnik v Penninsuli, Francis Baraga, župnik pri sv. Lovrencu ter Tone Rebol in Artur Danilo Zanutič.

Š A H

Na tradicionalnem šahovskem božičnem turnirju v Hastingsu sta 3 kola pred koncem vodila Svetozar Gligorić in Paul Keres (SZ) s 5,5 točkami.

Podlistek „Naši mladinci“ iz tehničnih razlogov v tej številki ni mogel iziti. Urednik mladinske rubrike v Svobodni Sloveniji g. Martin Mizerit bo z njo napravil veselje slovenskim otrokom v prihodnji številki.

PO ŠPORTNEM SVETU

Ob koncu leta razni športni listi prirejajo glasovanja med športnimi kritiki in na podlagi izidov glasovanj izberejo najboljše športnike. Tako je stockholmski ănevnik Aftonbladet izvedel anketo o najboljšem svetovnem športniku, katere se je udeležilo 79 poročevalcev iz 31 držav. Srednjeproglaš Peter Snell iz Nove Zelandije, ki je dobil dve zlati medalji na Olimpiadi v Tokio, je prejel 712 točk in so ga uvrstili na prvo mesto. Drugo mesto je zasedel severnoameriški plavalec Don Schollander, ki je v Tokio dobil 4 zlate medalje s 675 točkami, tretje mesto pa so kronisti dali Etiopcu Abebe Bikila, ki je zmagal v maratonu v zadnjih dveh olimpijskih igrah v Rimu in v Tokiu.

Pariški „France-Football“ pa je izvedel anketo med nogometnimi strokovnjaki iz 21 evropskih držav za določitev najboljšega evropskega nogometaša. Na prvo mesto so strokovnjaki postavili Denis Law-a, napadalca angleškega kluba Manchester United. Sledje Španec Luis Suarez, ki igra za milanski Internazionale; Amancio, tudi Španec, igralec madridskega Real Madrid; Eusebio, igralec libonske Benfica; Belgijec Van Himst ter sovjetski vratar Lev Jašin.

V Oberstaufnu v Zahodni Nemčiji so tekmovalce najboljše evropske tekmovalke v alpskih disciplinah. V slalomu je na progi 1200 metrov s 54 vratici in z višinsko razliko 330 m zmagala Terezija Obrecht (Švica), drugo mesto je zasedla znana Francozinja Marielle Goitschell, tretje pa Avstrijka Kristina Haas.

Tradicionalni tek Sv. Silvester v Sao Paulo v Brazilu je letos bil že štirideseti. Od leta 1925 do 1946 je bilo to tekmovalje le med domačimi atleti, od leta 1947 pa je mednarodnega značaja, ki se ga vedno udeleži mnogo znanih svetovnih tekačev na dolge proge. Letos je zmagal Belgijec Gaston Roelands, ki je progo 7400 m pretekel v času 21 minut 7,7 sekund. Drugo mesto je zasedel Španec M. Cisneras. Nedo Farčić (Jug.) je zasedel sedmo mesto, Argentinec Mario Cutropia pa 11.

Argentincec Osvaldo Suarez, ki je zmagal trikrat zaporedoma (1958, 1959 in 1960) letos ni nastopil, čeprav so ga povabili. Na tem tradicionalnem teku je dvakrat zmagal tudi Jugoslovan Franjo Mihalič in sicer leta 1952 in 1954. Dosedaj je najboljši čas dosegel na tem tekmovalju Čeh Emil Zatopek leta 1953 (20,30,4), vendar se ne more smatrati za rekord, ker ni dolžina proge vedno enaka in tečejo tudi po raznih progah.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo „Zedinjena Slovenija“ je tudi po letošnjem občnem zboru izdalo letno poročilo in ga pred božičem razposlalo vsem članom. Kdor poročila v doglednem času ne bo prejel, lepo prosimo, naj nam to sporoči, da mu ga ponovno pošljemo, ali pa naj ga sam dvigne v društveni pisarni.

Letno poročilo je na razpolago tudi nečlanom, ki se za delo društva zanimajo.

Zedinjena Slovenija

VLOGE - POSOJILA

Slovenska hranilnica

z. z. o. z.

Avda. San Martín 263

1. nadstropje, desno

Ramos Mejía

(pol kvadre od Slomškovega doma)

Uradne ure ob sobotah od 16 do 20

Dežurna služba ob nedeljah od 9—11

Vestnik SFZ

Pogovor z mladino:

tako mislimo: odgovarja fant podjetnik. 1. Zakaj sodeluješ pri mladinskih organizacijah?

Vsi potrebujemo razvedrila. Sodelujem deloma zaradi razvedrila, deloma pa zato, ker smatram, da sem dolžan pomagati mladini zbrani v skupni organizaciji.

2. Koliko denarja potrošiš na leto v odseku? Pomagaš tudi z ročnim delom? Na leto približno 3.000 pesov. Kar se pa tiče posojil, pa lahko rečem, da blizu 10.000 pesov. Kar se pa ročnega dela tiče, tudi jaz kakor drugi krepko prijemamo tudi za kramp in lopato!

3. Kaj te zanima na poseben način? Šport, slovenska družba; skupno delovanje ter socialno življenje.

4. Poznaš komunistično teorijo? Si protikomunist le po tradiciji?

Poznam komunistično teorijo kar dobro. Ravno to poznanje pa mi daje zadostne razloge, da nisem protikomunist le po tradiciji.

Niso pa vsi tisti, ki pravijo, da so proti rdečemu režimu, proti izprežičanju, ampak le zato, „ker so starši, ali pa zato, ker so tudi drugi“.

5. Smatraš šport za važen faktor splošne vzgoje?

Zelo važen faktor pri splošni vzgoji je šport. Disciplinarnost, sodelovanje in medsebojno trenje značajev pa pripomorejo, da mlad fant dobi z lahkoto vsaj v nekem smislu naraven značaj, ne naredi pa pretiranega egoista iz samega sebe, ker ni sam, ker se trudi z drugimi.

6. Kako bi prepračil naraščajnika, naj govori le slovensko med sebi enakimi?

Ne vem. 7. Prebiraš slovenske časopise v celoti, ali pa samo hitro pregledaš oglase in obvestila?

Včasih le oglase in obvestila. Tudi „Po športnem svetu“ in še druge krajše članke.

8. Po tvojem, koliko časa bo še obstajala emigracija?

Dokler bodo domovi, društva in organizacije smotrno delovale in če si bomo znali pridobiti in obdržati naraščaj, potem lahko rečem, da imamo kar zadovoljivo prihodnost.

OBVESTILA

Starešinstvo D. S. P. B. je na seji dne 27. decembra v Moronu z ozirom na daljšo službeno odsotnost gosp. načelnika g. F. Šturma pritegnilo v odbor člana g. R. Brasa, ki vrši polnoveljavno vse posle gosp. načelstva. Prednje sporočamo članstvu, da more izpolniti članske obveznosti do društva.

G. R. Bras je v tem svojstvu tudi član pripravljalnega odbora za vzidavo spominske plošče v slov. kapeli.

FOTO TRIGLAV

Peter in Ivan Aršnek

Vsem, ki ob poletnih mesecih zahajajo na oddih v daljne Bariloče in vsem drugim rojakom po Argentini želi vesele praznike in uspehov polno novo leto 1965

Svojim članom in vsem slovenskim ljubiteljem planin želi vesele praznike in srečo v novem letu

SLOVENSKO PLANINSKO

DRUŠTVO

Sekcija Bariloče

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovincem.

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“)

vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024

T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

Slovenski pevski zbor Gallus

V SOBOTO, 9. JANUARJA 1965 ob 20

koncert božičnih pesmi

V DVORANI SLOVENSKE HIŠE

Vstopnina 50 pesov

Otroci 25 pesov

Umrla je dne 23. decembra v 78 letu starosti po prejemu sv. poslednjega zakramenta naša ljubljena mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Hilda Sušnik, roj. Mally

vdova po ministru.

Pokopali smo jo na predbožični dan na pokopališču v Moronu, kjer čaka v Bogu vstajenja.

„Prišla sem in se prikazala pred Tvojim obličjem — naj živi moja duša, da Te hvali!“ (Ps. 15 in 41)

Nuša, Renata, Valeska, Tatjana — hčere

Ana Dietz — sestra

Milan Vojnovič — zet

Aleška, Joško, Andrejka, Janez Kessler — Pupi,

Metka, Tonček Vojnovič — vnuki in vnučkinje

Nečak, nečakinji in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Beograd, Tržič, Ljubljana, 25. decembra 1964.

Slovenski izseljenski javnosti sporočamo žalostno novico, da nas je dne 23. decembra 1963 zapustila naša zvesta članica, gospa

Hilda Sušnik, roj. Mally

K zadnjemu zemskemu počitku smo jo spremili na pokopališče v Moronu dne 24. decembra 1964.

Sv. maša zadušnica za rajno našo članico bo v Slovenski kapeli v četrtek, 7. januarja ob 8 zjutraj.

Zedinjena Slovenija

(Nadaljevanje s 3. strani) je bil ghetto, ki so ga Nemci zravljali z zemljo. Judov je na Poljskem ostalo 35.000, vse drugo so Nemci pobili, nekaj pa se jih je izselilo v Izrael ali druge države. Poljaki jih pri tem niso zadrževali.

Tudi na Poljskem je vsakdanje življenje težko. Avtomobilov še nimajo, motorjev je malo, stanovanjska kriza velika. Cene so za njihove plače previsoke. Kritika dosti javna. Po mojem bi Poljaki že davno odpadli od vzhodnega bloka, ko ne bi imeli sovjetrov na meji. Na Poljskem se dobijo celo redki zahodni časopisi in revije, tako Time, vendar jih skrivajo pod pultom. V hotelu sem poslušal radio v sobi, a zahodnih postaj nisem mogel jasno ujeti: kaže, da jih poskušajo ovirati pri prenašanju.

BUKAREŠTA

Iz Varšave letimo z Iljušin 14 preko Budimpešte. IL 14 odgovarja nekako DC-3 v Ameriki. Letimo preko Karpátov, počasi, in srečno dospemo do Bukarešte. Ker so v Romuniji komunisti natančni, je tudi kontrola bolj temeljita — kakor v Moskvi.

Mesto je prijetno, ni pa posebno zanimivo, ker je pač še zelo mlado in malo povezano s starejšo zgodovino. Hoteli so prenapolnjeni. Delajo veliko propagando za turizem, verjetno še celo preveč, ker niti nimajo zadosti hotelov. Nekateri turisti so spali kar v hotelskih vežah; tudi našo skupino so kmalu odpravili na črno morje, tako da so lahko pridobili dragoceni prostor.

Hrana ni bila kaj posebnega, vse preveč na tekočem traku; nobene prave kontrole ni bilo, kdo je in kdo plača. Prepričan sem, da bi lahko v hotelu jedel pet dni, pa me nihče ne bi vprašal, kdo sem in kaj delam. Zvečer so nam priredili banket v lepi restavraciji izven mesta z muziko in petjem. Tu so nam dobro postregli, jedila so bila zelo podobna srbskim; kaže, da je to ostalo od Turkov.

Avtomobilskega prometa je malo in kar ga je, je državni sektor. Ljudje so slabe volje, ker se ekonomija ne premakne nikamor naprej. Uslužbenci v hotelih in restavracijah so neprijazni in neuslužni, ker so pač premalo plačani, a napitnine od domačinov dobe bore malo.

V Bukarešti sem se ločil od naše izletniške grupe in se moral zato osebno pozanimati za rezerviranje avionskih kart proti Dunaju. Dobil sem telefonsko zvezo, pa mi je uradnik dejal, da moram priti osebno v pisarno. Tako sem za neko petminutno zadevščino izgubil eno uro in pol!

Z avionom smo napravili izlet na črno morje in sicer v Mamaia blizu Konstanze. Sem poskušajo Romuni privabiti na veliko zahodne turiste. Mestece leži ob obali, kjer so zgradili okrog 30 ogromnih hotelov v dolžini kakih 5 km ob obali. Plaža je lepa, peščena, morje modro in toplo, med hoteli zelena trava, ožhod od morja je brez kake nove vstopnine, kot je to navada na zahodu, in to naravnost iz hotela. Cene skušaje držati, dokler bo pač šlo, čim bolj nizko. Ljudi iz zahoda vozijo z najetiimi avio-

ni. Tako velja n. pr. 12-dnevni izlet Dunaj—Mamaia—Dunaj s popolno oskrbo samo 32 dolarjev. Oblasti se hvalijo z uspehom in trdijo, da so poletji bili hoteli 100% zasedeni; po cenah sodeč se da verjeti, tudi sicer je vsa stvar na oko dobro organizirana. Zahodni turisti se čutijo baje malce osamljene, ker razen kopanja in običajnih obmorskih zanimivosti ni veliko drugih možnosti za razvedrilo. Romuni v ta kraj ne hodijo, ker so nekako rezervirani samo za tuje vsi hoteli. Zahodnih časopisov nisem našel nikjer in če ne bi bil na izletu z grupo, bi se resnično dolgočasil.

Iz Mamaie so nas peljali v Konstanzo in še malo dalje proti bolgarski meji v nek državni vinograd, kjer smo trgali grozdje in poskušali vino in vermouth. Kdor je hotel, je vino lahko kupil: cena steklenici en dolar osemdeset centov. V Konstanzi so nas boječe pozdravljali otroci, verjetno upajoč na žvečilni gumi. Na žalost sta jih dva 14-letna pobalina prepodila prav grobo — verjetno po naročilu. Mojemu kolegu je uslužbenec hotel odkupiti star dežni plašč. Na podležju: vasi zglejajo slabo, na cestnih križiščih so vojaški bloki s telefonom in stražo, kmečke hiše nizke, stranišča zunaj hiše — res pravi Balkan.

Konec septembra sem se podal sam iz Konstanze nazaj preko Bukarešte in Budimpešte proti Dunaju. V Bukarešti so mi skoraj izgubili karto in tudi kovček sem slučajno našel sredi dvorane na letališču: namesto da bi ga postavili v avion, so ga kar tam pustili. Kontrola ob odhodu ista kakor v Moskvi.

BUDIMPEŠTA

V avionu je bil moj sosed uradnik neke zahodne avionske linije, doma z Dunaja. Pravil mi je, da jim posel v Romuniji gre slabo in da se bodo drugo leto umaknili iz te dežele. Romuni pač štitiijo samo svojo linijo, da tako hranijo na valutah; tudi ne dajo dovoljenja, da bi zahodne linije vozile potnike recimo na progi Bukarešta—Sofija; take linije so že v naprej rezervirane za romunsko družbo.

Letališče v Budimpešti je moderno, dasi majhno; zanimiva, celo zelo zanimiva je carine prista trgovina na letališču. Prodajajo ameriške cigarete, whiskey — in to ceneje kot na zahodu (karton 1,80 steklenica, in to velika 2,50 dolarja). Ko smo pristajali, so imeli veliko slovesnost, ker je madžarska olimpijska delegacija odhajala v Tokio.

Kontrola je bila hitra, malo sitni so pri pregledu denarja, ker pač žele, da menjša v banki. S taksijem smo se zapeljali v hotel, imenovan Royal Hotel, ki je bil baje popolnoma prenovljen pred 5 leti ali šestimi; soba v redu, edino stranišče je točno tako kot v vseh vzhodnih deželah: že v Moskvi se mi je zdelo smešno, ker pritisk vode ni bil zadosten; že sem mislil klicati pristojno pisarno, pa sem se premislil (in prav naredil). Pozneje se je to ponavljalo v vseh hotelih.

Pač pa je hrana bila izvrstna in si lahko izbral po jedilnem listu. Naročil sem govejo juho, svinjski paprikaš, zeleno solato, malo buteljko Rieslinga in

seveda kavo. Vse zelo dobro in okusno, veljalo je pa po uradnem tečaju 2,30 dolarja. Restavracija je bila zelo lepa, tudi muzika je bila na programu (klavir in violine).

Popoldne sem se odpravil na ogled mesta: najprej smo bili na otoku sredi Donave, kjer imajo stalni zabavni prostor à la Prater na Dunaju, hotel in lepa športna igrišča. Pokazali so nam izredno lep stadion za 100.000 oseb, široko avenijo, kjer so bile parade in nekoč tudi spomenik Stalinu. Obiskali smo desni breg Donave — Buda s prelepo gotsko cerkvijo na hribu in čudovitim pogledom na mesto. V Budi je tudi velik spomenik ruskemu vojaku osvoboditelju, čigar pogled je obrnjen proti mestu. Točno tako kakor na Dunaju je bil tudi tukaj spomenik zastražen, da se mu ne bi kaj zgodilo...

Mesto zelo podobno Dunaju, mogoče malo manjše, a ravno zato bolj prijetno: a je velika razlika v živahnosti po ulicah, trgovski aktivnosti in avtomobilskem prometu med enim mestom in drugim!

Budimpešta ima lepši izgled kakor Bukarešta, vendar se ne moreš zmotiti v oceni, da je to dežela „socializma“. Avtov malo, trgovine na videz slabe, isto gostilne, ljudje oblečeni slabo, vključno ženski spol.

Drug dan sem šel na letališče. Govorili so mi, da so vsi prostori zasedeni. Pa sem kljub temu dobil sedež. Malo pred nami je odletel z avionom abesinski cesar. Sam sem bil čez petdeset minut spet na Dunaju. (Konec)